

stichting
**Nationale
Koolstofmarkt**

Jaarverslag 2022

Barsbekerbinnenpolder (project SNK-A-17, Valuta voor Veen)

<https://nationaleco2markt.nl/>

Inhoud

Voorwoord	3
1. Overzicht van activiteiten.....	4
1.1. Werkgroepen.....	4
Werkgroep Projecttypen, Methoden en Regels	4
Werkgroep Marktwerking	5
Werkgroep Communicatie	6
1.2. Commissie van Deskundigen	6
1.3. Bestuur	6
1.4. Deelnemersraad	7
2. Overzicht van resultaten in 2022	8
2.1. Methoden	8
2.2. Projecten	9
Projectregistratie.....	9
Validatie projectplannen	9
2.3. Uitgifte certificaten.....	9
2.4. Benoeming verifiërende instellingen.....	10
2.5. Marktverkenning - de toekomst van Nederlandse markt voor koolstofcertificaten	10
3. Verwachtingen voor 2023 en daarna	12
3.1. Visie, missie en doelstelling	12
3.2. Erkenning door ICROA	12

Voorwoord

In 2022 borduurde Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) voort op de eerder ingezette koers van borging van hoogwaardige koolstofcertificaten. Het aantal gevalideerde projectplannen groeide naar veertien (van vier in 2021), waaronder de eerste validaties van de projecttypen Slimme bandenpomp en Blijvend grasland. Bij projectplannen Valuta voor veen merkten we dat een zekere routine begint te ontstaan in het schrijven van projectplannen en beoordelen ervan, hoewel geen perceel gelijk is. Bij de projecten Nationale campagne slimme bandenpomp en Blijvend grasland project 1 werden de methodedocumenten voor deze maatregelen voor het eerst toegepast, wat altijd spannend is, omdat het verzamelen van de best beschikbare kennis tijdens het schrijven van een methodedocument toch weer wat anders dan concrete toepassing ervan in de praktijk. Nu dankzij de pioniers deze projecttypen succesvol in de markt staan, kunnen andere projecten volgen.

Een belangrijk thema voor SNK in 2022 was ‘opschaling’. Van marktpartijen kwam de vraag of identieke of sterk vergelijkbare activiteiten gebundeld zouden kunnen worden tot een groter project. In plaats van kleinere projecten afzonderlijk zou het gebundelde project ineens kunnen worden geregistreerd bij SNK en, voor zover additionaliteits- en baseline-omstandigheden vergelijkbaar zijn, gevalideerd. Hierdoor zouden de projectkosten over een grotere groep deelnemers kunnen worden verdeeld. Het bestuur stelde hiervoor in juli 2022 een regel vast en specifiek voor projecten valuta voor veen werd dit verwerkt in het methodedocument.

Een belangrijke stap in het certificeren is het verifiëren van emissiereductie achteraf. In 2022 werden de eerste verifiërende instellingen door SNK benoemd, Control Union (meerdere projecttypen) en Fudura (voor aquathermieprojecten). Ook werden de eerste emissiereducties geverifieerd o.b.v. de projecten Nationale campagne slimme bandenpomp en aquathermie in zwembad De Veldkamp te Wezep.

2022 was ook het jaar dat SNK afscheid nam van twee zeer gewaardeerde bestuursleden, Jan Pieter Peijs en Arjen Struijk. Zij waren vanaf de oprichting van SNK in 2019 bestuurslid (en daarvoor al een ruim een jaar bestuurlid van SNK’s voorloper, de Green Deal Pilot Nationale Koolstofmarkt) en kunnen met recht als *founding fathers* van het werk van SNK worden gezien. Het bestuur bedankt hen voor hun strategisch inzicht en kundig uitzetten van de koers van SNK. Verheugd is het bestuur ook over benoeming van Mylene Zambon en Ton van Dril als bestuurslid. Hierdoor is de continuïteit van het bestuur geborgd.

We hopen en verwachten dat de groei van projecten en uitgifte van certificaten in 2023 zal doorzetten. Andermaal onderstrepen we onze grote waardering voor de werkgroepleden, leden van de Commissie van Deskundigen en de validator, alsmede geïnteresseerden die deelnemen aan de publieke inspraak bij nieuwe methodedocumenten en regels. Hun inzet, deskundigheid en enthousiasme is onmisbaar voor het succes van de vrijwillige koolstofmarkt in Nederland.

Het bestuur van SNK

1. Overzicht van activiteiten

1.1. Werkgroepen

Werkgroep Projecttypen, Methoden en Regels

De werkgroep methoden en regels organiseerde in 2022 elf bijeenkomsten, waarvan de meesten online plaatsvonden, behalve de vergadering van 9 december, die fysiek/hybride werd georganiseerd bij Tauw/Syntraal in Utrecht.

In de eerste helft van 2022 constateerde de werkgroep dat de lijst van aangemelde initiatieven een wachtlijst werd. Volgens de toen gehanteerde werkwijze werden marktpartijen die een nieuw initiatief bij SNK aandroegen uitgenodigd voor een presentatie tijdens een werkgroepvergadering. Op basis van het commentaar van de werkgroep ging de marktpartij (wanneer de werkgroep het initiatief kansrijk achtte voor certificaten) met het methodedocument aan de slag. Tijdens volgende vergaderingen besprak de gehele werkgroep conceptversies ervan. Nadeel van deze werkwijze was dat de werkgroep, bij een vergaderritme per zes weken, het aantal initiatieven met methodedocumenten niet kon bijhouden er een wachtlijst ontstond.

Om deze reden heeft de werkgroep in 2022 een nieuwe werkwijze opgezet, als volgt:

- Een marktpartij met een nieuw initiatief krijgt een intakegesprek met een à twee werkgroepleden.
- Bij een positieve uitkomst werkt de marktpartij onder begeleiding van twee werkgroepleden het methodedocument uit.
- Twee andere werkgroepleden, met een bestuurslid als meezeer, beoordelen het eindresultaat ('frisse blik'), voordat het document naar de Commissie van Deskundigen gaat voor advies.
- De reguliere werkgroepvergaderingen worden gebruikt voor korte verslaglegging en bespreking van discussiepunten.

Het gevolg van deze aanpak is dat voortgang met methodedocumenten niet meer afhankelijk is van het vergaderschema van de werkgroep. Hierdoor is de wachtlijst weggewerkt.

De volgende personen maakten in 2022 deel uit van de werkgroep PMR:

- Simon Bos (voorzitter, Syntraal)
- Frans Vlieg (Natuurmonumenten)
- Quirin Smeele (Natuurmonumenten)
- Mylène Zambon (South Pole)
- Gerard Adema (Friese Natuur- en Milieufederatie)
- Laurens Drogendijk (Band op Spanning)
- Anne-Marieke Motellica (Waternet)
- Jan-Pieter Peijs (Staatsbosbeheer)
- Daan van der Kamp (Climate Neutral Group)
- Hette de Vlieger (IF Technology)
- Sarah Sijses (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit)

Sietske Boschma (RVO) ondersteunde de werkgroep op verschillende manieren, zoals intakegesprekken en begeleiding van methodedocumenten.

Madeleen Gaemers (student Ruimtelijke Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen) liep van februari tot en met augustus 2022 stage bij SNK en ondersteunde de werkgroepen via het schrijven van notities en notuleren van werkgroepvergaderingen.

De werkgroep behandelde in 2022 de volgende methodedocumenten:

Vastgestelde methoden (voorbereid in de werkgroep en in 2022 vastgesteld door het bestuur)

- [Hennep voor langdurige koolstofopslag](#)
- [Emissiereductie in veenweidegebieden](#) (uitbreiding van bestaand methodedocument)

Methoden in voorbereiding

- Revitalisering Essenbossen ter voorkoming van Essentaksterfte (indieners: Stichting Probos, Face the Future)
- Tertiaire cellulose - winning van cellulose uit afvalslib (indieners: Recell)
- CO₂ reductie door binnenvaartschepen op stroom van batterijen (indieners: ZES en Climate Neutral Group)
- Recycling gemengde harde kunststoffen (indieners: Van Werven Recycling Plastics)
- Blue carbon - bescherming van kwelders voor versterkte koolstofopslag (indieners: Natuurmonumenten)
- Koolstofvastlegging in akkerbouwgronden (indieners: CLM, Louis Bolk Instituut)
- Recycling plastic verpakkingsmateriaal (indieners: Umincorp)
- Reiniging kunststof (ontkleuring) (indieners: Hendré Vos)
- Duurzame Utiliteiten (indieners: Syntraal)
- Biologische materialen o.b.v. maaisel & hout (indieners: Rijkswaterstaat)
- Vermijding methaanuitstoot uit havenslib (indieners: Climate Neutral Group)
- Hergebruik sloopmateriaal uit gebouwde omgeving (indieners: Simon Duindam)

De methodedocumenten volgen een vast [stramien](#) met stappen voor het vaststellen van emissiereductie (inclusief monitoring) dat door marktpartijen zelf wordt ingevuld. De werkgroep legt het methodedocument voor aan de Commissie van Deskundigen wanneer:

- Het methodedocumenten volgens de werkgroep voldoet aan de [regels](#) van SNK, en/of
- Er specifieke vragen zijn omtrent een methode waar de werkgroep graag onafhankelijk advies over inwint.

Naast methodedocumenten voor specifieke projecttypen, werkte de werkgroep in 2022 aan de volgende **basisregels** voor de Nationale Koolstofmarkt:

- **Proces van projectplan tot uitgifte van certificaten** (aanpassing van bestaande regel)
- **Bundeling vergelijkbare projecten**

Deze regels zijn gepubliceerd in het **SNK Rulebook**.

Werkgroep Marktwerking

Deze werkgroep behandelt aspecten die verband houden met het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van certificaten, het inschrijven van koolstofcertificaten in het register en overschrijven wanneer een certificaat wordt verkocht. De werkgroep bevordert de consistentie tussen het tot stand komen en verhandelen van lokale en nationaal georiënteerde projectinitiatieven en dat er met name bij potentiële kopers draagvlak ontstaat voor binnenlandse emissiereducties en koolstofvastlegging. Hierbij loopt de communicatie met name via de verschillende bij SNK betrokken organisaties.

De Werkgroep werkt volgens een door het bestuur geaccordeerd werkplan op de volgende onderwerpen:

- register (werking & eventuele verdere investeringen,
- marktontwikkelingen en het delen en duiden ervan,
- waarschuwing voor dubbel claiming en greenwashing,
- initiatieven voor actief koppelen van vraag en aanbod, en
- geven van (ongevraagd) advies op onderwerp marktwerking.

De werkgroep bestaat uit de volgende personen:

- Jos Cozijnsen (Climate Neutral Group, voorzitter)
- Ruben Veeffkind (Greenchoice)
- Laurens Drogendijk (Band op Spanning)
- Marco Thijssen (Essent)
- Erik Pijlman (Recell)
- Marc van Oers (Van Iperen Internationaal)
- Peter Koelemij (Zeeuws Klimaatfonds)
- Eduard Elias (Cycas Capital)
- Bartel Huibregtsen (Cycal Capital)

De werkgroep vergaderde in 2022 eenmaal. In tegenstelling tot de werkgroep PMR die een vrij continue aanwas van initiatieven voor projectmaatregelen vanuit de markt krijgt en deze behandelt via reguliere vergaderingen, vergadert de werkgroep marktwerking vooral n.a.v. specifieke vraagstukken die bij het bestuur aan de orde komen.

Werkgroep Communicatie

De werkgroep Communicatie adviseert de directeur over de communicatie rondom SNK, zoals website, nieuwsbrieven, sociale media en persberichten. De werkgroep bestaat uit de volgende personen:

- Eduard Elias (Cycas Capital)
- Bartel Huibregtsen (Cycal Capital)
- Simon Bos (Syntraal)
- Joris Daalhuisen (DDK)
- Monique Plantinga (Platform CO₂Neutraal)
- Ciska Uijlenbroek (Climate Neutral Group)

De werkgroep vergaderde in 2022 eenmaal. Voor 2023 is het voornemen om de werkgroep eens per kwartaal bijeen te brengen, omdat communicatie een steeds belangrijker thema wordt voor SNK. Het gaat hierbij om naamsbekendheid, maar ook over de communicatie over het verschil tussen een carbon credit en een certificaat, wat een koper van het certificaat ermee kan claimen, enz.

1.2. Commissie van Deskundigen

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van SNK en bestond in 2022 uit de volgende onafhankelijke deskundigen:

- Elfrieke van Galen (TheRockGroup)
- Catrinus Jepma (New Energy Coalition / em. prof. Rijksuniversiteit Groningen)
- Paul Koutstaal (Planbureau voor de Leefomgeving)

De Commissie kwam in 2022 vijf keer bijeen in vergaderingen.

1.3. Bestuur

In 2022 werd het bestuur van SNK gevormd door:

- Hans Warmenhoven (voorzitter)
- Jan-Pieter Peijs (penningmeester, afgetreden in november 2022)
- Arjen Struijk (secretaris, afgetreden in november 2022)
- Alex Ouwehand (algemeen bestuurslid, penningmeester per november 2022)
- Mylene Zambon (algemeen bestuurslid per november 2022)
- Ton van Dril (secretaris per november 2022)

Zij opereren in het bestuur op persoonlijke titel.

De dagelijkse leiding van SNK wordt verzorgd door een directeur, Wytze van der Gaast, die voor deze functie in deeltijd wordt gedetacheerd door JIN Climate & Sustainability te Groningen

1.4. Deelnemersraad

Per december 2022 waren de volgende organisaties deelnemer van SNK:

1. Climate Neutral Group B.V. (Founding partner¹)
2. Van Iperen International (Founding partner)
3. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland (Founding partner)
4. Staatsbosbeheer (Founding partner)
5. Syntraal B.V. (Founding partner)
6. Cycas Capital (Founding partner)
7. Stichting Waternet (Founding partner)
8. South Pole (Founding partner)
9. Stichting Friese Milieufederatie
10. Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
11. Recell
12. Forest Stewardship Council
13. Band op Spanning
14. Stichting Zeeuws Duurzame Energie en Klimaatfonds (Zeeuws Klimaatfonds)
15. Re-N Technology B.V. (Zitta Biogas)
16. GreenChoice
17. Essent N.V.
18. CLM Onderzoek en Advies B.V.
19. Stichting CO₂-Bank Utrecht
20. GreenSand Stock N.V.
21. Stichting Duurzaam Den Haag (Klimaatfonds Haaglanden)
22. Stichting Louis Bolk Instituut
23. Mijnwater B.V.
24. Stichting De Natuur en Milieufederaties
25. Trees for All
26. Van Werven Recycling Plastics
27. ZES – zero emission services
28. Rijkswaterstaat
29. Umincorp

Deelnemers ontmoetten elkaar in 2022 tweemaal, tijdens:

- een online bijeenkomst ter bespreking van de uitkomsten van SNK's Marktverkenning (16 juni 2022)
- een fysieke bijeenkomst in Nieuwland op 2 november 2022. Tijdens deze bijeenkomst benoemden de Deelnemersraad de nieuwe bestuursleden en verleende het de penningmeester decharge voor het gevoerde financiële beleid gedurende 2021.

¹ *Founding Partners* zijn partijen die een bijdrage van minimaal €10.000 aan SNK leverden.

2. Overzicht van resultaten in 2022

De hierboven beschreven activiteiten hadden in 2022 de volgende resultaten:

2.1. Methoden

De voortgang met methodedocumenten was als volgt:

Methodedocument	Jaar vaststelling	Status
Valuta voor Veen	2018	Vastgesteld in Rulebook, update 7 juli 2022
Aqua- en riothermie	2019	Vastgesteld in Rulebook, update 11 mei 2022
Greenswitch	2020	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Cow credits	2020	Vastgesteld in Rulebook, versie 2
CO₂-emissiereductie door slimmer werkende bandenpompen voor auto's	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 3
Aanleg bos, boomweides en lijnvormige beplantingen	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Klimaatlim beheer bestaande bossen	2021	Vastgesteld in Rulebook, versie 1
Blijvend grasland op minerale gronden	2021	Vastgesteld in Rulebook, update 27 juni 2022
Langdurige koolstofvastlegging met henneproducten	2022	Vastgesteld in Rulebook, 1 september 2022
Revitalisering Essenbossen	2023 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Tertiaire cellulose – winning cellulose uit afvalslib	2023 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Blue carbon	2023 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR
Recycling harde plastics	2023 (verwacht)	Eindfase
CO₂ reductie door binnenvaartschepen op stroom van batterijen	2023 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR
Koolstofvastlegging in akkerbouwgronden	2023 (verwacht)	Eindfase
Recycling plastic verpakkingsmateriaal	2023 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Reiniging kunststof (ontkleuring)	2023 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR
Duurzame Utiliteiten	2023 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Biologische materialen o.b.v. maaisel & hout	2023 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Vermijding methaanuitstoot uit havenslib	2023 (verwacht)	Bij Commissie van Deskundigen
Hergebruik sloopmateriaal uit gebouwde omgeving	2023 (verwacht)	Bij Werkgroep PMR

2.2. Projecten

Projectregistratie

In 2022 werden **12 nieuwe projecten** geregistreerd in het **register** van SNK, waardoor het totaal per december 2022 uitkwam op 49 geregistreerde projecten.

Validatie projectplannen

In 2022 werden tien projectplannen gevalideerd:

SNK-id	Naam project	Projectpartij(en)	Projecttype
SNK-C-2	E3531042 nieuw bos ZWD	Staatsbosbeheer, PE Zuidwestelijke Delta	SNK-Nieuw Bos-001
SNK-A-4	Polder De Nesse	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland en Zuid Hollands Landschap	SNK-Groen-Veenweide-005
SNK-A-5	De Cranberry Company	NMZH en de Cranberry Company	SNK-Groen-Veenweide-005
SNK-B-2	Aquathermie Ziekenhuis Almelo	Syntraal BV	SNK-Warmte-Rio-006
SNK-F-1	Nationale Campagne Slimme Bandenpompen	Stichting De Groene Garage, Uitvoering BoS Bv	SNK-Slimme Bandenpomp-001
SNK-A-7	Valuta voor Veen Langweer	Wijntjes B.V., Protestantse Gemeente	SNK-Groen-Veenweide-005
SNK-A-9	Projectplan Nico vd Ham	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland	SNK-Groen-Veenweide-005
SNK-A-10	Projectplan Ad van Rees	Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland	SNK-Groen-Veenweide-005
SNK-G-1	Blijvend grasland project 1	GreenDutch	SNK-CO2-vastlegging in de bodem-001
SNK-A-17	Peilverhoging Barsbekerbinnenpolder	Natuurmonumenten (penvoerder) Biologisch melkveebedrijf Spans (erfpacht)	SNK-Groen-Veenweide-005

2.3. Uitgifte certificaten

Per 31 december 2022 had SNK 6805 certificaten uitgegeven. Deze certificaten werden uitgegeven o.b.v. een gevalideerd projectplan, als volgt:

- SNK-A-1 (valuta voor veen Lytse Deelen)	1680 certificaten
- SNK-C-1 (nieuw bos Steenwijkerwold)	495
- SNK-C-2 (nieuw bos Koewacht Braakman Zuid)	1699
- SNK-A-7 (valuta voor veen Langweer Slingerakpolder)	1624
- SNK-G-1 (blijvend grasland project 1)	496

Deze certificaten hebben in het Register van SNK de status van gevalideerd, d.w.z. dat de certificaten zijn gebaseerd op een schatting, in het gevalideerde projectplan, van de emissiereductie of koolstofvastlegging tussen projectstart en eerste moment van verificatie (uiterlijk na vijf jaar, behalve voor projecten nieuw bos, waar na 12 jaar voor het eerst wordt geverifieerd). Met een gevalideerd certificaat kan een koper claimen investeerder te zijn in een project voor een bepaalde hoeveelheid emissiereductie of koolstofvastlegging. Koper kan er nog geen CO₂-compensatie mee claimen, omdat daarvoor de reductie of vastlegging eerst moet

zijn behaald en geverifieerd. Voor de projecten Nationale Campagne Slimme Bandenpompen en Zwembad De Veldkamp werden de eerste verificaties uitgevoerd, resulterend in de uitgifte van de volgende certificaten:

- SNK-F1 (Gebruik slimme bandenpomp)	750 certificaten
- SNK-B1 (Aquathermie zwembad Wezep)	91
- SNK-B2 (Aquathermie Ziekenhuisgroep Twente, Almelo)	1323

2.4. Benoeming verifiërende instellingen

Volgens de regel **Proces van projectplan tot uitgifte van certificaten** moeten de emissiereducties en koolstofvastlegging worden geverifieerd door een onafhankelijke deskundige. In deze regel staat uitgelegd wanneer een verificatie uiterlijk moet plaatsvinden (bijv. vijf jaar na projectstart), maar het staat projectpartijen vrij om verificatie frequenter uit te voeren, bijvoorbeeld jaarlijks. Het is om die reden dat SNK in 2022 een procedure heeft opgezet om verifiërende instellingen te benoemen. Basis hiervoor is bovengenoemde regel (hoofdstuk 5) en verifiërende instelling kunnen zich bij SNK melden met een uitleg van hoe zij deze regel in hun verificatieprocedures toepassen. Het Bestuur van SNK beoordeelt deze uitleg en stelt vast dat de instelling bij SNK geregistreerde projecten kan verifiëren op behaalde emissiereductie of koolstofvastlegging. Het Bestuur bevestigt dit schriftelijk aan de instelling. In 2022 werden de volgende instellingen vastgesteld als verifiërende instellingen:

- Control Union Certifications – voor meerdere projecttypen,
- Fudura B.V. – voor projecten in de categorie aqua- of riothermie.

2.5. Marktverkenning - de toekomst van Nederlandse markt voor koolstofcertificaten

In 2022 voerde SNK een marktverkenning uit om een beter zicht te krijgen op de vraag naar en het aanbod van koolstofcertificaten in Nederland. Deze verkenning is te lezen via de website: [Marktverkenning – Stichting Nationale Koolstofmarkt \(nationaleco2markt.nl\)](https://www.nationalekoolstofmarkt.nl). Hieronder worden de belangrijkste conclusies genoemd.

Naar verwachting zal de vraag naar vrijwillige Nederlandse koolstofcertificaten de komende jaren een flinke vlucht nemen. Zo zullen Europese rapportageverplichtingen (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) voor middelgrote en grote (non-ETS-)bedrijven voor een flinke vraagimpuls zorgen. Ook kleinere bedrijven zullen geneigd zijn meer te investeren in klimaatneutrale activiteiten, zowel binnen het bedrijf als elders in Nederland of daarbuiten. Verder stimuleert een groeiend publiek klimaatbewustzijn ngo's, gemeenten, provincies en burgers om activiteiten te ondersteunen die CO₂-uitstoot reduceren of koolstof vastleggen. De algemene verwachting is dat het aanbod van gecertificeerde projecten voorlopig achter blijft bij de vraag. De prijsontwikkeling per SNK-certificaat is lastig in te schatten en loopt volgens experts uiteen van €30-40 euro tot de ETS-benchmark (richting €100).

Een grote potentie voor Nederlandse koolstofcertificaten ligt in natuurprojecten in de landbouw en via de aanplant van bossen. Hier kan klimaatwinst samen gaan met een hogere natuurkwaliteit, zoals de terugkeer van weidevogels en meer biodiversiteit. Dit verhoogt de waarde van de projectcertificaten. Daarnaast liggen er projectkansen in de circulaire economie waar emissiereductie en CO₂-vastlegging hand in hand kunnen gaan met een hoogwaardige recycling van afvalproducten (plastics, biomaterialen). De vrijwillige koolstofmarkt biedt ook mogelijkheden om als 'kraamkamer voor innovaties' te fungeren. Mogelijk is het wenselijk een afbakening van het type projecten te gaan hanteren. Om de aantrekkelijkheid van certificaten voor grotere bedrijven te vergroten, zijn grotere volumes door bundeling van certificaten een volgende stap. Bundeling en stroomlijning van procedures drukken tevens de kosten per certificaat.

Gevalideerde en geverifieerde koolstofcertificaten zorgen voor betrouwbaarheid, een cruciale voorwaarde voor een goed werkende vrijwillige koolstofmarkt. Voor de maatschappelijke acceptatie is belangrijk dat aantoonbaar sprake is van additionaliteit. Aanscherpingen binnen het project moeten verder gaan dan

wettelijk is vereist of op korte termijn wordt voorzien en in de sector gangbaar is. Additionaliteit is een dynamisch concept: met een strenger beleid schuiven de grenzen van wat additioneel is op. Dit stelt eisen aan de projectverificatie. Ook is het niet wenselijk dat door projecten verdringing optreedt, doordat alternatieve 'groene' bedrijfsinvesteringen hierdoor niet plaatsvinden.

3. Verwachtingen voor 2023 en daarna

3.1. Visie, missie en doelstelling

In 2022 zal SNK blijven functioneren volgens de volgende visie, missie en doelstelling:

- **Visie** - Alle potentiële emissiereducties of koolstofvastlegging in Nederland waarvoor nog geen beleidsinstrumenten bestaan krijgen via SNK een certificaat.
- **Missie** - Het opzetten van een systeem dat borgt dat de door SNK uitgegeven certificaten staan voor geverifieerde emissiereducties of koolstofvastlegging, dat wil zeggen dat deze onafhankelijk zijn vastgesteld als werkelijk gerealiseerd en additioneel aan de huidige beleidsinstrumenten.
- **Doel** - Het borgingssysteem van SNK kan zichzelf bekostigen via een tarievenstelsel voor geregistreerde projecten en uitgegeven certificaten.

Conform deze zal SNK de komende jaren:

- een **verdienmodel** faciliteren voor, in beginsel, alle potentiële emissiereductie of koolstofvastlegging in Nederland waarvoor nog geen beleid bestaat,
- via het uitgeven van een **betrouwbaar certificaat** dat staat voor additionele en door onafhankelijke deskundigen gecontroleerde emissiereductie of koolstofvastlegging.

Op grond van het aantal geregistreerde projecten per 31 december 2022 verwacht SNK dat in 2023 het aantal geregistreerde projecten groeit naar 75. De schatting voor de jaren erna staat in onderstaande tabel.

Geschat aantal projecten geregistreerd door SNK					
	2022	2023	2024	2025	2026
SNK-geregistreerde projecten	49	75	100	125	150

Gemiddeld wordt voor de per december 2022 geregistreerde projecten een emissiereductie/koolstofvastlegging geschat van 336.000 tCO₂-eq/jaar, zulks op basis van de gevalideerde projectplannen.

3.2. Erkenning door ICROA

In 2021 nam SNK het initiatief tot het proces van erkenning ('endorsement') door de *Code of Best Practice* van de International Carbon Reduction & Offset Alliance (ICROA). Het doel ervan is om richting marktpartijen een kwaliteitsgarantie af te geven over de procedure van SNK voor uitgifte van certificaten. In 2022 heeft SNK op de volgende criteria toelichting gegeven op de eigen werkwijze:

1. Independence
2. Governance
3. Registry
4. Validation & verification
5. Principles
6. Legal Requirements
7. Do no harm principle
8. Industry stakeholder views
9. Local stakeholder views
10. The standard is innovative and has or could reasonably be expected to develop relevant market share

In 2023 wordt het erkenningsproces verder voortgezet. Het streven is dat SNK in 2023 door ICROA zal zijn erkend.

